

متن پرسش

سلام: در مورد فتوای اخیر آیت‌الله مکارم نوشتم برای دوستان. نیازی به دانستن فقه نیست. دلایلم را بخوای می‌گویم. جناب مکارم که بنده ایشان را صعصعه بن صوحان می‌نامیدم. نمی‌دونم چطور و با چه ادبیات و چه کلماتی این اشتباه بزرگ تاریخی را بشرح و از چه زوایایی. جناب استاد اصلا این فتوا که ضرورت مسلم اسلام را تبدیل و موکول به اما و اگر و شرایط زمانه کرده مرا بدجور رنجونده. دیگه مگه میشه جلوشو گرفت؟ جلوی توجیه را؟ سوءاستفاده را؟ جلوی خبثت و قلدری غربی‌ها و نهادهای دانشگاهی‌شون را؟ اگر دانشگاه و کشوری در برابر اصرار دانشجویان مسلمان پا عقب گذاشته بود و حجاب را آزاد، دیگه اونا هم بر موضع نفی حجاب خود مصر. پس لابد اون زن‌هایی که زمانه رضا خان برای دوش گرفتن و خرید و کار در مزرعه که ضرورتی بیش از تحصیل داشت اشتباه کردند که تو خونه نشستن در زمانه کشف حجاب رضاخان ملعون. تجربه و عقل می‌گه هر چه ما عقب بنشینیم استکبار و اسلام ستیزان پا جلو گذاشته اند. در زمانه ای هستیم که اگر تا دیروز حجاب مستحب بوده الان حجاب واجب و شاخصه اسلام و علم و پرچم دین ماست. اگر تا دیروز مانته کفایت می‌کرد الان خود خود چادر برتر و والاتر و انقلابی‌تر و اسلامی‌تره (تو مملکت ما). در زمانه ای هستیم که به تعبیر اصغر طاهرزاده شیطان با همه مظاهر و جلوات و بدیهاش در صحنه است پس ما با تمام مظاهر و نمادهای مذهبی مون در صحنه. هیئات که حضرت حجت به ترک اختیاری حجاب تحت هر عنوان و توجیه و بهانه و شرایطی رضایت داشته باشند چه رسد به چار کلمه سواد مسخره دانشگاهی.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: اصل این فتوی، از قبل در مواردی مثل رجوع زن به پزشک مرد در صورتی که مضطر بوده و راه چاره‌ی دیگری نباشد مطرح بوده‌است و خود ایشان هم به این مورد اشاره می‌کنند ولی در مورد برداشتن حجاب به خاطر تحصیل به نظر می‌آید که صلاح نبود این فتوا در معرض دید همگان قرار گیرد، زیرا افراد غیر متخصص متوجهی قیوداتی که آیت‌الله مکارم به‌کار برده‌اند، نمی‌شوند. در حالی‌که با فرض آن قیودات، یک نفر هم در کل دنیا پیدا نمی‌شود که بخواهد به جهت چنین مشکلاتی در آن مرحله‌ی خاص از داشتن حجاب عدول کند (چرا که ایشان می‌فرمایند این حکم در صورتی‌است که رعایت حجاب و محرومیت از تحصیل اولاً مشکلاتی برای شخص یا جامعه‌ی اسلامی پیش آورد و ثانیاً آن مشکلات، مشکلات مهمه‌ای باشد که وی یا جامعه‌ی اسلامی را تهدید کند و این قیود مثلاً در صورتی محقق می‌شود که جامعه‌ی اسلامی شدیداً نیازمند آن رشته

باشد و هیچ مردی نباشد که در آن رشته تحصیل کند و....). بنابر این عملاً ممکن است این فتوی موجب سوء استفاده گردد و عده‌ای فکر کنند حضرت آیت الله فرموده‌اند «اگر داشتن حجاب برای کسی مشکل است، می‌تواند از داشتن حجاب عدول نماید!» در حالی که چنین نیست. لینک فتوای مذکور در سایت ایشان ارائه می‌گردد.

موفق. <http://makarem.ir/main.aspx?typeinfo=۴&lid=۰&mid=۳۹۴۲۷۲&catid=۶۴۱۲>

باشید.